

تحلیل وقایع گذشته با تفکر امروز از آفات تاریخ شفاهی انقلاب است

دکتر منصوری، بیان وقایع گذشته با طرز تفکر امروز را از آفات تاریخ شفاهی خواند و گفت: اینکه مثلا در دوره ای بر اساس شرایط زمانی مبارزه مسلحانه غلط نبوده اما راوی امروز به گونه ای سخن می گوید که با مبارزه مسلحانه مخالف بوده است، این از آفات تاریخ شفاهی است.

دکتر منصوری، بیان وقایع گذشته با طرز تفکر امروز را از آفات تاریخ شفاهی خواند و گفت: اینکه مثلا در دوره ای بر اساس شرایط زمانی مبارزه مسلحانه غلط نبوده اما راوی امروز به گونه ای سخن می گوید که با مبارزه مسلحانه مخالف بوده است، این از آفات تاریخ شفاهی است.

به گزارش خبرنگار مهر، نشست «نشست 171؛ نقد و بررسی تاریخ شفاهی انقلاب» با حضور دکتر جواد منصوری معاون اطلاع رسانی مرکز اسناد انقلاب اسلامی، حجت الاسلام سعید فخرزاده مدیر تاریخ شفاهی دفتر ادبیات انقلاب اسلامی، رحیم نیکبخت مدیر بخش تدوین مرکز اسناد انقلاب اسلامی، دکتر یعقوب توکلی مدیر گروه تاریخ تمدن پژوهشگاه فرهنگ و اندیشه اسلامی و دکتر علیرضا ملایی عضو هیئت علمی پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی امروز سه شنبه 17 بهمن ماه در پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی برگزار شد.

در بخشی از این نشست دکتر جواد منصوری از مبارزان دوران انقلاب و معاون اطلاع رسانی مرکز اسناد انقلاب اسلامی تأکید کرد: شاید مهمترین بخش شکل گیری تاریخ مکتوب و تحلیلی از تاریخ شفاهی آغاز می شود. البته اسناد و مدارک تأییدی و یا متناقض و غیره هم تهیه می شود که در مجموع در ثبت تاریخ مؤثر است.

وی با بیان اینکه در ابتدای پیروزی انقلاب اسلامی بحث تاریخ شفاهی نبود و ثبت خاطرات جبهه و جنگ به ثبت خاطرات انقلاب کشیده شد، به بیان ویژگی های تاریخ شفاهی پرداخت و گفت: تاریخ شفاهی سند اول تاریخ است و طبیعتا جزئیات و ریزه کاری ها در آن مؤثر است. ویژگی بعدی این است که اگر به راویان متعدد دسترسی داشته باشیم با در کنار هم قرار دادن روایات تا حدودی به واقعیت تاریخی پی می بریم و نکته سوم آنکه تاریخ شفاهی روایات و خلیقات افراد را مشخص می کند و اینکه آن فرد خاطره گو تحت تأثیر چه فرهنگی است.

دکتر منصوری به آسیب شناسی تاریخ شفاهی اشاره کرد و افزود: اولین آسیب آن است که مواضع فکری و اخلاقی و روانی راوی در نقل وقایع بسیار اهمیت دارد. دوم اینکه تاریخ شفاهی تا زمانی که با اسناد دیگر تکمیل و یا تصحیح نشده، خام است. سوم آنکه افراد در بیان وقایع دقت شان کم است که این مسئله در اعتبار تاریخ شفاهی مؤثر است لذا باید دقت شود که افراد چقدر توان بیان و درک مطالب را دارند.

وی در ادامه تأکید کرد: امروز ما در جریان تاریخ شفاهی ضعف بزرگی داریم و آن این است که من نوعی در بیان وقایع دهه 30 یا 40 و 50 مطالبی می گویم اما با طرز تفکر امروز و این اشتباه است. بیان وقایع گذشته با طرز تفکر امروز از آفات تاریخ شفاهی است. مثلا در دوره ای بر اساس شرایط زمانی مبارزه مسلحانه غلط نبوده اما راوی امروز به گونه ای سخن می گوید که با مبارزه مسلحانه مخالف بوده است و این اشتباه است.

معاون اطلاع رسانی مرکز اسناد انقلاب اسلامی در ادامه چند توصیه کرد و گفت: تاریخ شفاهی باید با اسناد مختلف اعم از فیلم، عکس، اسناد مکتوب و غیره مورد بررسی قرار گیرد. نکته بعدی توجه به تاریخ شفاهی گروهی است یعنی گاهی بهتر است به جای مصاحبه با یک فرد، با چند نفر پیرامون یک موضوع گفتگو کرد که در افزایش صحت و اعتبار آن بسیار مؤثر خواهد بود.

منصوری افزود: کار جدیدی که صورت گرفته و خوب است که سامان بگیرد، برگزاری جلسات نقد تاریخ شفاهی است که محقق را در استفاده از مطالبی که در این جلسات گفته می شود در بازنگری در چاپ بعدی کتاب یاری می کند. نکته بعدی بحث تقدم و تأخر و اهم و مهم است. رفتن به سوی خاطرات افرادی که نقش تعیین کننده و مهمی نسبت به برخی دیگر نداشتند، اشتباه است. به طور مثال ما باید حداقل یک مستند در مورد شهید عراقی داشته باشیم چراکه ایشان از سال 27 تا سال 58 که به شهادت رسیدند در متن قضایای انقلاب بودند و ارتباط نزدیکی با بزرگان دینی و مبارزاتی داشتند.

تاریخ شفاهی ما در وضع تکوین است

در بخشی از این نشست دکتر علیرضا ملایی عضو هیئت علمی پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی با موضوع «نشست 171؛ تأملی

در مفهوم تاریخ نگاری شفاهی» به سخنرانی پرداخت و تأکید کرد: هنوز ما وارد تاریخ نگاری شفاهی نشده ایم و تا رسیدن به قله تکامل فاصله زیادی داریم. تاریخ نگاری شفاهی یعنی اینکه مورخ در آن حضور دارد به این معنی که روایات مختلف راویان را همراه با اسناد تطبیق داده و پس از پالایش و بررسی، خود دست به تحلیل زده و یک متن تاریخی معنادار ارائه می کند.